

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).
Освітня програма: Українська мова і література.
Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література.
Спеціальність: 035 Філологія.
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури.
Протокол №1
від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія художньої творчості
Викладач(-і)	Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	0951057616
Е-mail викладача	roman.pikhmanets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Психологія художньої творчості вивчає зумовленість художніх явищ суб'єктивними чинниками і базується на принципах психологічного детермінізму, а відповідна навчальна дисципліна розкриває сутність указанного явища. При цьому головну увагу зосереджено на загальнотеоретичних питаннях психології творчості, проблемі художньої обдарованості й здібностей до літературно-творчої діяльності, а також на художньо-творчому процесі як її центральному положенні. Психологічні характеристики літературного таланту і категорія творчого процесу вивчаються в єдності й діалектичній залежності, а остання осмислюється головним чином із погляду її психологічних основ і процесуальної структури. Опорними поняттями курсу є вчення про співвідношення свідомого й неусвідомлюваного психічного в творчій діяльності, художньої інтуїції та її ролі в формуванні художніх явищ, психологічні механізми виникнення художнього задуму.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни «Психологія художньої творчості» полягає у тому, щоб ознайомити студентів з одним із аспектів психологічного підходу до вивчення художніх явищ, що характеризує їх із позицій зумовленості внутрішньою природою автора</p> <p>Лекційний курс покликаний ознайомити студентів-філологів із загальнотеоретичними питаннями психології художньої творчості, висвітлити проблему психологічної сутності художньої обдарованості, охарактеризувати художньо-творчий процес як головний аспект дослідження питань психології творчості, а також головні сили творчого синтезу. Завдання проведення практичних занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зорієнтувати студентів у тому, як ставитися до матеріалів самоспостережень письменника; • розглянути психологічні типи письменників; • навчити практично визначати, в чому полягає психологічна сутність того чи того автора; • з'ясувати, в чому полягає сутність психологічного підходу до осмислення художніх явищ; • які об'єктивні й суб'єктивні чинники впливають на генезу художнього образу; • які психологічні механізми виникнення естетичного враження. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Під час вивчення ВК «Психологія художньої творчості» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	035 Філологія	Другий	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	Лекції	Практ. заняття	сам.роб.
Тема 1. Загальнотеоретичні питання психології творчості. 1. Вступ. Проблема наукового статусу психології творчості.	2	2	10

2. Предмет і завдання психології творчості. 3. Джерела вивчення психології творчості. 4. Головні методи дослідження питань психології художньої творчості.			
Тема 2. Психологічні характеристики художнього таланту. 1. Загальнотеоретичні питання художньої обдарованості. 2. З історії вивчення художніх здібностей. 3. Проблема співвідношення загальних і спеціальних здібностей у структурі художньої обдарованості. 4. «Вертикальна» структура художньої обдарованості. 5. «Горизонтальна» структура художньої обдарованості. 6. Специфіка літературного таланту.	2	4	20
Тема 3. Художньо-творчий процес і головні аспекти його вивчення. 1. Деякі загальнотеоретичні питання вивчення художньо-творчого процесу. 2. Типологія творчих процесів. 3. Психологічні основи художньо-творчого процесу. 4. Проблема співвідношення свідомого й неусвідомлюваного психічного в творчому процесі.	4	6	15
Тема 4. Динаміка творчої думки письменника. 1. Проблема внутрішньої потреби духовно-творчої діяльності. 2. Процесуальна структура творчої активності та її типологічно спільні моменти. 3. «Хвилини творчих натхнень» і проблеми їх вивчення. 4. Написання твору: механічний процес чи результат творчої діяльності. 5. Художнє сприймання як внутрішній момент творчого процесу та його завершальний етап.	4	6	15
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів за практичні заняття, 30 балів за підсумкову контрольну роботу і 30 балів за реферат.		
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань, що пов'язані із аналізом художніх текстів на наявність різноманітних засобів текстотворення.		
Практичні заняття	Обговорення та дискусії проблем, які запропоновані до кожної теми (плани практичних занять). Закріплення й повторення матеріалу із вивчених тем курсу.		

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; форма складання: підсумкова контрольна робота і захист реферату.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.</p> <p>За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.</p> <p>Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.</p> <p>Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.. / За ред.. М. Зубицької. – Львів, 2002. 2. Білоус П.В. Психологія літературної творчості [Текст]: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2014. 216 с. 3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості. Житомир, 2009. 4. В'язовський Г. Творче мислення письменника. Київ, 1982. 5. Клименко В.В. Психологія творчості [Текст]: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2006. 480 с. 6. Макаров А. П'ять ять етюдів: підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. Київ, 1990. 7. Міщиха Л.П. Психологія творчості [Текст]: навч. посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 448 с. 8. Обдарованість. Творчість. Здібності / За ред. В. О. Моляко, О. Л. 	

- Музики. Житомир, 2006.
9. Парандовський Я. Алхімія слова. Київ, 1991.
 10. Піхманець Р. Методологічні аспекти вивчення творчого процесу. *Слово і час*. 1990. № 11. С. 67–76.
 11. Піхманець Р. Психологія художньої творчості: Теоретичні та методологічні аспекти. Київ, 1991.
 12. Роменець В. Психологія творчості. Київ, 2001.
 13. Франко І. Із секретів поетичної творчості. Київ, 1969.
 14. Фрейд З. Нариси з психоаналізу. Київ, 1997.
 15. Шляхова Н. Емоції і художня творчість. Київ, 1981.

Викладач: доктор філологічних наук,
професор Піхманець Роман Володимирович